

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2MCdo/17/2014
Identifikačné číslo spisu:	1508207260
Dátum vydania rozhodnutia:	27.08.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1508207260.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu PharmDr. H. M., bývajúceho v L., zastúpeného spoločnosťou HKP Legal, s.r.o., Sasinkova 6, Bratislava, proti žalovanej Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s., so sídlom v Bratislave, Mamateyova 17, o zaplatenie 438 763,22 Sk (14 564,27 €) s prísl., vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 12 C 126/2008, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 7. apríla 2014 sp.zn. 3 Co 91/2011 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 3. februára 2009 č.k. 12 C 126/2008-89, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 7. apríla 2014 sp.zn. 3 Co 91/2011 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 3. februára 2009 č.k. 12 C 126/2008-89 a vec vracia Okresnému súde Bratislava V na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 3. februára 2009 č.k. 12 C 126/2008-89 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal zaplatenia 438 763,22 Sk titulom poplatku z omeškania za oneskorené úhrady faktúr, ktorými bola žalovanému vyúčtovaná poskytnutá zdravotná starostlivosť jeho poistencom. Prvostupňový súd právny vzťah medzi účastníkmi posúdil ako vzťah občianskoprávny, keď vychádzal z charakteru právneho postavenia účastníkov konania, účelu a predmetu činnosti žalovanej spočívajúcej v poskytovaní zdravotníckej starostlivosti, predmetu jej činnosti, ktorou je vykonávanie zdravotníckeho poistenia. Zistil, že všetky uvedené faktúry boli splatné v roku 2004, z toho posledná 3. decembra 2004, t.j. 3 roky uplynuli 3. decembra 2007. Prvýkrát si teda žalobca mohol uplatniť poplatok z omeškania z tejto faktúry 4. decembra 2004. Trojročná premlčacia doba uplynula 4. decembra 2007. Návrh na súd bol podaný 2. apríla 2008, t.j. po uplynutí trojročnej premlčacej doby, preto prihliadol na vznesenú námietku premlčania a žalobu zamietol.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu rozsudkom z 9. júla 2009 sp.zn. 6 Co 147/2009-114 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Proti

tomuto rozsudku pripustil dovolanie na posúdenie otázky charakteru vzťahu medzi zdravotníckym zariadením a zdravotnou poisťovňou z hľadiska ustanovenia § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení zákona č. 263/1999 Z.z. a zákona č. 500/2001 Z.z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie žalobcu uznesením z 30. novembra 2010 sp.zn. 2 Cdo 278/2009 zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie vzhľadom na výskyt tzv. inej vady konania v zmysle § 242 ods. 1 O.s.p. Táto vada spočívala v tom, že vymedzenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd pripustil dovolanie, odvolací súd nijako neodôvodnil, nevyplývalo z nich, prečo považoval predmetnú dovoláciu otázku z hľadiska predmetu konania za právnu otázku zásadného významu.

Krajský súd v Bratislave následne rozsudkom zo 7. apríla 2014 sp.zn. 3 Co 91/2011 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 24. septembra 2003 sp.zn. 4 Cdo 87/03. V tomto rozsudku najvyšší súd zaujal stanovisko, že vzťah medzi zdravotníckym zariadením a zdravotnou poisťovňou vyplývajúci zo zmluvy o poskytovaní zdravotníckej starostlivosti je vzťahom občianskoprávnym. Obdobné stanovisko zaujal Najvyšší súd SR i v rozsudku sp.zn. 1 Cdo 62/04, keď v tomto rozhodnutí uviedol, že vzťah medzi účastníkmi konania pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti a jej úhrade je vzťahom špeciálnym, vyplývajúcim z osobitnej právnej úpravy a nie je preto vzťahom obchodnoprávnym. Keďže teda medzi účastníkmi konania vznikol občianskoprávny vzťah, nárok žalobcu sa premlčuje v 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle § 101 Obč. zák. 3-ročná premlčacia doba na uplatnenie predmetného nároku začala plynúť 4. decembra 2004 a uplynula 4. decembra 2007. Žalobca podal žalobu na súd prvého stupňa až 2. apríla 2008, teda oneskorene. Vzhľadom na to, že žalovaná sa premlčania dovolala, nebolo možné premlčané právo žalobcovi priznať (§ 100 posledná veta Obč. zák.). Na základe uvedeného uzavrel, že napadnutý rozsudok je vecne správny a preto ho odvolací súd potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a ich náhradu úspešnej žalovanej nepriznal, pretože jej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

Proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 7. apríla 2014 sp.zn. 3 Co 91/2011 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 3. februára 2009 č.k. 12 C 126/2008-89, podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Žiadal uvedené rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie. Namietal nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižšieho stupňa (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Omyl súdov pri aplikácii práva podľa názoru generálneho prokurátora spočíva v nesprávnom výklade ustanovenia § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka a následne v aplikácii nesprávneho ustanovenia právneho predpisu na právny vzťah účastníkov (§ 101 Občianskeho zákonníka), namiesto správneho ustanovenia (§ 397 Obchodného zákonníka). Uviedol, že žalobca bol v rozhodnej dobe podnikateľom - fyzickou osobou ako prevádzkovateľ verejnej lekárne. Právny predchodca žalovanej ako verejnoprávna inštitúcia pri uhrádzaní nákladov zdravotnej starostlivosti realizoval verejné potreby v oblasti výkonu zdravotného poistenia, teda zabezpečoval verejné potreby v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti. V tejto súvislosti uviedol, že vzhľadom na zistený skutkový stav veci boli splnené podmienky pre aplikáciu § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, pretože jedným z účastníkov právneho vzťahu bola verejnoprávna inštitúcia a druhým bol podnikateľ - fyzická osoba, pričom sa právny vzťah týkal zabezpečovania verejných potrieb. Vzhľadom na uvedené zaujal názor, že súdy mali správne vec posúdiť tak, že žalobca uplatnil svoj nárok na súde pred uplynutím všeobecnej štvorročnej premlčacej doby a námietku premlčania vznesenú žalovanou mali súdy vyhodnotiť ako nedôvodnú. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2011 sp.zn. 3 MOBdo 1/2010.

Žalobca sa s mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora plne stotožnil.

Žalovaná sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.),

po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je podané opodstatnene.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými § 237 ods. 1 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V konaní o mimoriadnom dovolaní neboli procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. ani tzv. iné vady konania namietané, tieto neboli ani zistené.

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní ako dovolací dôvod uvádza, že rozsudky súdov nižšieho stupňa spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), pretože súdy nižšieho stupňa nesprávne posúdili otázku, či právny vzťah medzi žalobcom a žalovanou je vzťahom občianskoprávnym alebo obchodnoprávnym.

Podľa § 28 ods. 1 zákona č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“), zriaďuje sa Všeobecná zdravotná poisťovňa (ďalej len „všeobecná poisťovňa“) ako verejnoprávna inštitúcia na vykonávanie zdravotného poistenia.

Podľa § 28 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení všeobecná poisťovňa je právnická osoba.

Podľa § 37 ods. 1 zákona o zdravotnom poistení všeobecná poisťovňa najmä

- a) vykonáva zdravotné poistenie,
- b) vymáha poistné, prirážky k poistnému, poplatky z omeškania, pokuty a poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti,
- c) uzatvára zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti s právnickými osobami a fyzickými osobami a zmluvy o poskytovaní služieb súvisiacich so zabezpečovaním starostlivosti o poistencov,
- d) vykonáva kontrolnú a poradenskú činnosť,
- e) uplatňuje náhrady vynaložených nákladov za poskytnutú zdravotnú starostlivosť voči tretím osobám v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania voči poistencom,
- f) vykonáva analýzu účelného predpisovania liekov zdravotníkymi zariadeniami vždy do 60 dní po skončení štvrtého roka.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 397 Obchodného zákonníka, ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba štyri roky.

Podľa § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení platnom od 1. januára 2002 do 31. januára 2013 sa touto časťou zákona spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi štátom, samosprávnou územnou jednotkou alebo právnickou osobou zriadenou zákonom ako verejnoprávna inštitúcia, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti. Na tento účel sa za štát považujú aj štátne organizácie, ktoré nie sú podnikateľmi, pri uzavieraní zmlúv, z ktorých obsahu vyplýva, že ich obsahom je uspokojovanie verejných potrieb.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že žalobca si uplatnil proti žalovanej nárok na poplatok z omeškania podľa zákona č. 373/1994 Z.z. v znení neskorších predpisov. Predpokladom úspechu v konaní však nesporne je skutočnosť, aby bol nárok uplatnený v zákonom stanovenej lehote, za predpokladu vznesenej námietky premlčania. Sporná zostala otázka, ako bolo potrebné kvalifikovať právny vzťah vzniknutý medzi účastníkmi konania z hľadiska použitia hmotného práva a v nadväznosti na to i dĺžky

premlčacej lehoty. Dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade vzťah medzi poskytovateľom zdravotnej starostlivosti - prevádzkovateľom verejnej lekárne (žalobcom) a Zdravotnou poisťovňou (žalovanou), je vzťahom obchodno-právnym a nie občiansko-právnym.

Právny predchodca žalovanej ako verejnoprávna inštitúcia pri uhrádzaní nákladov zdravotnej starostlivosti realizoval verejné potreby v oblasti zdravotného poistenia, teda zabezpečoval verejné potreby v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti. Žalobca bol v danom čase podnikateľom - fyzickou osobou ako prevádzkovateľ verejnej lekárne. Vzhľadom na to boli splnené predpoklady na aplikáciu § 261 ods. 2 Obchod. zák., keď jedným z účastníkov právneho vzťahu bola verejnoprávna inštitúcia (žalovaná), druhým účastníkom bol podnikateľ - fyzická osoba (žalobca) a tento právny vzťah sa týkal zabezpečovania verejných potrieb (poskytovanie zdravotnej starostlivosti).

V tejto súvislosti je potrebné zmieniť aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Cdo 87/2003, na ktoré poukazovala žalovaná, a podľa ktorého je vzťah medzi zdravotníckym zariadením a zdravotnou poisťovňou, vyplývajúci zo zmluvy o poskytovaní zdravotníckej starostlivosti, vzťahom občiansko-právnym. Uvedené rozhodnutie sa od daného konkrétneho prípadu líši tým, že zdravotnícke zariadenie spomínané v danom rozhodnutí nemalo postavenie podnikateľa ale štátnej príspevkovej organizácie, na rozdiel od žalobcu, ktorý má postavenie podnikateľa a preto nie je možné ho v danej situácii použiť. Na vec sa taktiež nevzťahuje rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 62/2004, pretože ani v tomto konaní ani jeden z účastníkov nebol podnikateľským subjektom, ale obaja účastníci mali status štátnej organizácie.

Súdy nižšieho stupňa pochybili, keď predmetný právny vzťah posudzovali z hľadiska premlčania nároku podľa Občianskeho zákonníka a nie podľa Obchodného zákonníka.

Tým, že súdy z tohto aspektu neposudzovali skutkový stav veci v nadväznosti k právnej stránke veci, došlo vo vzťahu k uvedenému k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. V dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci zostal skutkový stav neúplný. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa v napadnutej časti a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2, 3 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.